

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 «
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 «
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 3.

Asszerkesztőség kóriratok visszaadása vagy megőrsésére nem vállalkosik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Magyarország felfedezése.

Sűrű vendégjárásban van manapság részünk. Legutóbb is két nagy társasághoz volt szerencsénk: a német gazdák és az osztrák közgazdasági társaság tagjai jöttek el, akiket persze hagyományos magyar vendégszeretettel fogadtunk, illetve mondjuk minden tulás nélkül, tejbe, vajba bankettokba, tokaji borba és pezsgőbe fürösztöttünk, csak hogy jó benyomásokkal távozzanak tőlünk. Hál Istennek mutatni is tudtunk nekik elég sok újat és érdekeset, szégyent tehát e vendégjárások alkalmával nem igen vallunk, sőt talán túlzott szerénységnek mondhatjuk a magunk részéről azt, hogy itt-ott némi fogyatékoságot, amit az idegen szem megláthat, iparkodunk tokaji bor özőnnel eltüntetni.

Érdekes azonban e vendégjárások alkalmával, hogy a vendégek előtt feltárt látnivalók legnagyobb része a mezőgazdaság köréből került ki. Végre-va-lahára nemcsak mi magunk, hanem a külföld is kezdi felfedezni, hogy Magyarország mezőgazdasági állam és mezőgazdasági jellege az utóbbi évek lefolyása alatt hártározottan sokkal jobban kezd kidomborodni, mint akár ipari, akár mezőgazdasági jellege, dacára annak, hogy a két közgazdasági ágat az utóbbi évek alatt nagyon is iparkodtak mesterséges, sokszor természetellenes eszközökkel fejleszteni.

Ha körünkbe érkező idegeneket elvisszük Mezőhegyesre, Kisbérre, Bábolnára, elvisszük egy Pallavicini, Zselénski, Károlyi, Döry vagy Dreher-féle uradalomba, valljuk meg őszintén a vendégeknek nemcsak látnivágyását, de tudásszomját is kitudjuk elégíteni. Egy-egy csoport telivér siementháli szarvasmarha, vagy egy száguldó fél-vér ménes teljesen leköli az idegenek figyelmét, felkölti elragadtatásukat. Minek a bizonyítéka mind ez? Kétségtelenül csak annak, hogy Magyarországnak a kincsesbányája, a látványossága és büszkesége a fejlett mezőgazdaság. Már tudniillik ott, ahol a mezőgazdaság fejlettségét észlelni lehet, mert annyi eszünk nekünk is van ám, hogy vendégeinket nem igen vesszük olyan helyekre, ahol a mezőgazdaság tulságos alacsony fokon áll, egyrészt a szakértelem, másrészt a fejlesztéshez szükséges eszközök hiánya miatt.

A vendégjárások közben nagyon sok

és nagyon figyelemreméltó tanulságokat vonhat tehát le minden illetékes tényező. Az első és legfőbb tanulság természetesen az, hogy nem szabad fukarkodni a mezőgazdaság fejlesztéséhez szükséges eszközökkel. Legutóbb, amikor a gazdák óhajtására a földmivelésügyi miniszter újabb 2 millió koronát vett fel az állattenyésztés fejlesztésére, micsoda jajveszékelésben volt részünk a túlzó merkantilisták részéről. Pedig ez az összeg aránylag igen csekély ahhoz képest, amit akár tengeri, akár pedig folyamhajózásunk fejlesztésére évente fordítunk. És ime, a hozzánk jövő idegeneknek sohasem mutogatjuk óceánjáró gőzöseinket, vagy pedig »impozáns« dunai, tiszai hajóparkjainkat, mert félünk, hogy ezek nem igen imponálnának sem a németeknek, sem az angoloknak, de még kevésbé talán az osztrákoknak. E helyett elvisszük őket, hogy nézzenek telivér siementháli apaállatokat, nonius és gidrán méneket, remekül fejlődő cukorrépa vetéseket, ringó kalásztengert, modern istállókat stb. stb. Ezekről tudjuk, hogy ha bemutatjuk vendégeinknek, nem fogunk vele szégyent vallani.

Mennyivel inkább így volna ez, ha a múltban nem sajnálta volna sem a törvényhozás, sem az egész társadalom a mezőgazdasági fejlesztéséhez szükséges anyagi eszközöket. Mennyivel több látnivaló akadna akkor Magyarországon! Mennyivel több belterjesen kezelt birtok volna Magyarországon, a mostani aránylag kevés számú helyett! Magyarország újabb felfedezése tehát intőszó lehet minden illetékes tényezőnek, hogy fejlesztésre alkalmasabb valamit nem igen találhatunk Magyarországon a mezőgazdaságnál. Nem szabad tehát tőle a fejlesztéshez szükséges anyagi eszközöket sajnálni.

Ezt különben a szociális érdek is kívánja. A nép, az Isten adta nép eseng az olcsó hus, az olcsó babtözelék és az olcsó galuska után, de tiszteletreméltó vezérei és felbujtói nem tudják, vagy nem akarják tudni azt, hogy az olcsó husnak nélkülözhetetlen feltétele a fejlett állattenyésztés, az olcsó babtözeléknek viszont a kiterjedt kert gazdálkodás, az olcsó galuskának pedig a közvetítői haszontól mentes liszt. A vendégjárásokból tehát nagyon okos tanulságokat vonhatnak le azok is, akik ma a földbirtok ellen uszítják a gondolkodni nem tudó tömeget.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 3.

Kabos Ferenc alelnök 10 óra 6 perckor nyitja meg az ülést.

Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök jelenti, hogy Vojnits Sándor, Barcsay Andor és Fráter Lóránd képviselők mandátumai végleg igazoltattak, gr. Bethlen István elleni petíciót visszavonták. Sáhgy Gyula 2 havi és Pop Cs. István 6 heti szabadságot kér.

A Ház megadja.

A beérkezett kérvények és irományok bemutatása után

Lukács László pénzügyminiszter betérjeszi a Montenegróval kötendő kereskedelmi szerződésről szóló törvényjavaslatot.

Tagányi Sándor betérjeszi a napló bíráló bizottság jelentését Pozsgay Miklósnak a napló kiigazítási kérelme tárgyában.

Napirend

az appropriációk

törvényjavaslat folytatólagos tárgyalása.

Lovász Márton: Ismerteti a költségvetés tiszta bevétel és kiadás rovatait, amely szerint költségvetésünk végösszege mástél milliárd. Oly nagy összeg ez, hogy 10 év előtt még gondolni sem tudtuk volna ezt az óriási emelkedést. Vizsgálva a költségvetést, aggodalommal kérdi, hogy ezen költségvetés arányban áll-e az ország teherviselési képességével? Nincs-e visszahatással ez a költségvetésben feltüntetett kiadási végösszeg az ország gazdasági fejlődésére? Különösen akkor, midőn ez a gazdasági erők nagy részét minden ellenszolgáltatás nélkül meríti ki, aminek következtében államháztartásunk mérlege felbillenhet. Egy célszerű és egészséges állami szociálpolitikát követel, olyat, amely a társadalom azon rétegeit segíti, amelyek arra leginkább rászorulnak. Az állam nálunk a legnagyobb vállalkozó minden téren s így az állami szociálizmus igen nagy eredményeket produkálhat. Utal az állami alkalmazottak nagy számára és arra, hogy ezen az uton milliók függnek a kormánytól. Már csak az ennek ellensúlyozására is szükséges az általános titkos választói jog. (Justh-párt éljenez.)

Elnök csenget.

Lovász Márton: Az önkormányzati rendszert is biztosabb alapokra kell fektetni, mert ma az önkormányzat csak fikció. Támadja a kormányt és a munkapártot, amelyek összevesztették az ország érdekeit a párt érdekeivel.

Kifogásolja, hogy a budgetben nyoma sincs a progressivitásnak és a közteher viselés egyenlőségének. A dohányárak emelése is a szegény néposztályt sújtja. Az appropriáció is a szegény kisüstösök ellen irányul, ahelyett, hogy a szeszadó felemeléséről szóló törvényeket végrehajtaná. Megszámlálhatatlan milliókat dobunk oda improduktív kiadásokra, mint például a katonai kiadásokra. Nincs igazuk azoknak, akik

KIRÁLY

ÜDÍTŐ és BORVIZ

mindenütt kapható

1/2 liter 5 krajcár, 1 liter 10 krajcár.

893 B

azt mondják, hogy Magyarország aránylag sokkal kevesebbet költ hadicélokra, mint a többi nyugati államok. A magyar állam 1911-ben 194.830 millió koronát ad katonai célokra és ha ehhez hozzá számítjuk az öt millióra rugó katonai nyugdíjat s azt a körülbelül 50 millió koronát, amely a közös vámbevételekből Magyarországra esik — akkor Magyarország 250 milliót áldoz katonai célokra. Ez az összeg pedig nincs arányban a nemzet erejével és a mellett megbénítja a kulturális fejlődést is.

Justh Gyula: Pedig ez a fundamentuma a nemzet jövőjének.

Lovász Márton: Adatokat hoz fel annak bizonyítására, milyen visszamaradt a kulturánk. Szomorúak ezek az adatok, amelyek minden embert arra kell, hogy buzdítsanak, hogy a népjogok kiterjesztéséért küzdjön. A javaslatot nem fogadja el és csatlakozik Holló Lajos határozati javaslatához.

Ivánka Imre: A kormányt támadja a választásokért és másfél éves működéséért. A koalíciós kormánynak az volt a hibája, hogy nem vette komolyan Khuen-Héderváry gróf azon fenyegetését, hogy többször is hajlandó választani. Felkiáltások jobbról: De hisz akkor csak egyszer választott. (Derűltség.)

Ivánka Imre: A kormány pedig folyton emeli az adókat, hogy új csatahajókat építhesen és a Viribus Meritist is minél előbb vízrebocsátotta.

Förster Aurél: Mit, aller Gewalt! (Derűltség.)

Ivánka Imre: A földművelésügyi miniszter az egyetlen, aki tesz valamit a nép érdekében. Védi a zsidókat a kultusz-vitában elhangzott támadásokkal szemben, amely faj — ugymond — az egyedüli, mely teljesen hozzá simul a magyarsághoz és amely az államiságot véde képviseli is azt. A javaslatot nem fogadja el.

Elnök 10 percze feltűggeszti az ülést.

Szünet után

Abrahám Dezső: Tiltakozik az óriási kiadások ellen, melyeket hadi célokra fordítunk, amelylyel szemben semmiféle téren rekompenciót nem kapunk és nem kaptunk. Sőt, hogy fedezhetőek legyenek ezen hadügyi célokra szánt kiadások, emelték a dohányárak árait, tervbe vették a gyufa és petroleum monopolizálását, emelték a szeszadót, ami ismét csak a kis embert érinti és ezzel szemben az adótervény revízióját, melyben benne lenne a progressivitás. Ilyen körülmények között legalább is indokolatlanok a militarizmus céljaira szánt tulkiadások.

Abrahám Dezső a költségvetést kritizálja. Kifogásolja a dohányárak emelését. A választójogot sürgeti. A javaslatot nem fogadja el.

Az ülés 2 órakor ért véget.

Khuen a királynál. Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök tegnapelőtt délelőtt tíz órakor dr. Bárczy István titkáráról kísérvé Lainzba utazott. A király ott audiencián fogadta. Ez a kihallgatás — az utolsó a királynak ischli utazása előtt — ötnegyed óráig tartott. A miniszterelnök a véderőreform és a különböző pártok állásfoglalásáról tett jelentést a királynak. Az audiencia után a miniszterelnök Schönbrunnba hajtatott, ahol Aehrenthal közös külügyminisztert látogatta meg s nála költötte el villásreggelijét. Délután tért vissza a miniszterelnök a Baugassen levő Magyar Házba, ahol csakhamar megjelent nála

Burián István báró közös pénzügyminiszter, akivel a véderőreformról és a választói jog kérdéseiről tanácskozott hosszabb ideig.

Gróf Széchényi püspök látogatása a hadapródiskolában.

Magasrangú látogatója volt vasárnap a nagyvárad honvéd hadapródiskolának.

Gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., váradi püspök tudvalevőleg sorra látogatja most a nagyvárad kiállóbb közintézeteket s vasárnap a hadapródiskolába látogatott el; Brém Lőrinc pápai tb. káplán kíséretében.

Az egyházfjedelmet az intézet disztermében fogadta, az intézet tisztikara élén, Ránffy Zsigmond alezredes, iskolaparancsnok s csinos beszédben üdvözölte az intézet magas vendégét. Majd bemutatta a tisztikar tagjait.

Ezután a püspök, a tisztikartól kísérvé, az intézet kápolnájába vonult, ahol az összes növendékek jelenlétében csendes misét mondott az egyházf. Az Evangéliumkor pedig az oltártól magas szárnyalású beszédet intézett gróf Széchényi püspök a hadapródokhoz. Kiemelte az Isten és Haza iránti kötelességeiket, amelyek teljesítése, legszebb ékessége a katonának. A szent mise alatt a hadapródok énekara igen szép egyházi énekeket adtak elő.

A szent mise után a püspök az intézet helyiségeit, felszereléseit tekintette meg s ez utóbbinak gazdagsága meglepte a főpásztort.

Az intézet tisztikara és növendékei ezután a tágas rajzteremben matinét rendeztek magas vendégük tiszteletére, a következő műsorral:

1. Hódolat. Óda. Irta: Vass Frigyes növ. Előadta: Fratta Géza növendék.
2. Hoffmann meséből. Irta Offenbach. Előadta az intézet énekara.
3. Egy lángelme. Irta és előadta Görög István növendék.
4. Menuette. Grieg szonataiból: Opusz. Előadta az intézet zenekara.
5. Magyar dal. Melodráma. Előadta Nagy Barna növendék, zongorán kísérte Dómos Zoltán növendék. Közreműködött az intézet ének- és zenekara.
6. Induló. Előadta az intézet zenekara.

A pompás műsor minden egyes pontja a főpásztor tetszésével találkozott, aki megelégedésének több ízben kifejezést is adott. A növendékek ki is tettek magukért s így az egyes számok pompásan sikerültek.

A matinée végeztével a növendékek kivonultak az intézet udvarára, ahol pompás torna- és vívó gyakorlatokat mutattak be, amely nagyon megnyerte a főpap tetszését.

Az intézet egyik növendéke ezután talpraesett beszédben felköszöntötte a püspököt s a növendékek nevében köszönetet mondott, hogy intézetüket magas látogatásával kitüntette.

A szép ünnepség a növendékek dísz elvonulásával ért véget.

Déli fél 12 óra volt, mikor a püspök köszönetet mondott a meleg fogadtatásért s szíves bucsut véve a parancsnoktól és tisztikartól, eltávozott a hadapródiskolából.

Háborus hír.

Franciaország és Németország.

A marokkói tüzfészekben, ahol eddig a lángok csak lappangtak, veszedelmes erupció történt. A lángok kicsaptak és igen gyorsan elharapózhatnak, ha erélyes kezek a tüzvést nem lokalizálják. Az történt ugyanis, hogy Németország a »Panther« nevű hadihajót Agadirba, Marokkó kikötőjébe küldte és ez a tény természetesen az egész világon kinos feltűnést keltett. A német külügyi hivatal félhivatalosa, sőt báró Schoen párisi nagykövet is siettek kijelenteni, hogy ez az akció csak német kereskedők védelme szempontjából vált szükségessé, de a nagyhatalmak tisztában vannak azzal, hogy ez a magyarázat csak leplezése a tulszdonképeni ürügynek, amely nem más, minthogy Németország felhasználta az alkalmat, hogy Marokkó ügyébe beavatkozhassek.

A bonyodalom.

A tegnapi nap folyamán még inkább kiélesedett a helyzet. Kitédődött, hogy Németország nem elégedett meg azzal, hogy a »Panther« hadihajót Agadirba küldje, hanem egyuttal egy ötszáz főből álló csapatot is partra szállított, amelyet még hétézer katoná fog követni. Ez a hír természetesen óriási riadalmat keltett a kontinensen, annál is inkább, mert a párisi külügyminiszteriumból kiszivárgó hírek szerint Franciaország provokációnak minősíti Németország lépését. A nagyhatalmak mindent elkövetnek, hogy a konfliktust, amennyiben még lehetséges, az európai béke érdekében elsimítsák. Bécsben egyelőre nyugodtan nézik a helyzetet, bár a monarchia külképviselése nem mulasztotta el az alkalmat, hogy a német kormánynál közbevesse magát, amit a többi nagyhatalmak is megtették.

A helyzet a két amugy is ellenséges nagyhatalom között oly feszült, hogy nagyon könnyen az európai békével fogunk ráfizetni a jó ideig ártatlan természetűnek tartott marokkói bonyodalomra.

Tanácskozások.

Párisból jelenti egy távirat: A német nagykövet és a külügyminiszter között tegnap folyt megbeszélés alkalmával utóbbi sok tapintattal vette tudomásul a nagykövet bejelentését, de természetesen nem titkolta el, hogy a közvélemény kinosan lesz meglepve. A miniszter sajnálatának adott kifejezést azért, hogy ezáltal a két hatalom által kívánt barátságos megbeszélés meg van akadályozva. A tegnapi nap folyamán De Selves külügyminiszter az átutazóban itt időző Cambon nagykövetet fogadta, ki szintén meg volt lepve a német kormánynak előre nem látható elhatározásától.

Német magyarázat.

A »Köln Zeitung« a következő berlini táviratot teszi közzé: Máskép hangzó jelentésekkel szemben meg kell jegyezni, hogy legénység partraszállítása Agadirban egyelőre nincs tervbe véve és csak akkor képezné megfontolás tárgyát, ha ily intézkedés szükségessége a németek élet- és vagyonbiztonságának védelmére kitűnnék. Epp oly kevésbé van szándékolva az Agadir körüli vidék megszállása is. A német kormány lépése elővigyázati intézkedés, nem birtokbevétel. Egy másik tévedés

Telefon 8.

Gyümölcs-szállításhoz való **kosarakat** nagyban és kicsinyben, **friss töltésű** mindennemű **gyógy- és ásványvizeket** csakis

JANKY ANTAL
utódánál **szerezhet be.**
Telefon 8.

egy párisi jelentésben jelentkezik. A »Figaro« ugyanis megjegyzi, hogy Németország eljárása Agadirnál annál meglepőbb, hogy Páris és Berlin között tárgyalások vannak folyamatban megállapodás létesítése céljából. Biztosan véljük tudni, hogy ily tárgyalások eddig nem folytak.

Francia felfogás.

A »Journal« jelentése szerint a francia gyarmatpolitikai párt vezére, Etienne volt miniszter kijelentette, hogy az izgalmat csillapítani kell, mert korai volna nyugtalankodni. A »Panther« kiküldése mindenestre tagadhatatlan figyelmeztetés Németország részéről, amely Franciaország intervencióját Marokkóban nem helyteleníti, de végre egyszer már végleges tárgyalásokat akar folytatni a marokkói kérdésben. A francia kormány Berlinben mielőbb reklamációt fog átnyújtani.

Ünnepség a madridi eucharisztikus kongresszus tagjainak tiszteletére. A Madridba sereglett előkelő idegenek tiszteletére a spanyol udvar igen fényes fogadást adott, amelyen megjelentek mind a királyi család, mind a főpapság és a kormány tagjai. Toledói érsek, mint pápai legátus jelent meg. Jelen volt az ünnepségen Spanyolországban színe-java, az infánsok és infánsnők, grandok és az egész arisztokrácia, Magyarországból Windischgrätz Dessewffy herceg, gróf Walterkirchen és Kanter prelátus jelentek meg.

A jövő középiskolája.

Viharos tanargyűlés.

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület vasárnap tartotta meg rendes évi közgyűlését az Akadémiában. Az Akadémia zsufolásig megtelt termében jelen volt a középiskolai tanárság színe-java, a miniszterek, a hatóságok és a felekezeti tanáregyesületek képviselői.

Négyesy László elnök mondotta a megnyitó-beszédet.

Kölcsonös üdvözlések után az első előadó Mikola János (Budapest) volt, aki »A jövő középiskolája« címen értekezett. Az előadó szükségesnek tartja, hogy a magyar tanárság a jövő középiskolának problémájával foglalkozzék. Erre szoritják a külföldi reformmozgalmak, de ezt kell tenni a honi viszonyok miatt is. Be kell hozni a dolgozó iskolát. A külföldi példákra hivatkozva kívánja az előadó, hogy új középiskolai típusok felállításával foglalkozzunk.

Szükségesnek tartja, hogy a középiskolai tanárnak nagyobb szabadság engedélyeztessék és hogy individuális tulajdonságú iskolák fejlődjenek ki. Kívánja, hogy a középiskola gyakorlatias irányban fejlődjen, de e gyakorlatiasság nemes idealizmussal párosuljon. A sok speciális érdek mellett a döntő érdek mellett a döntő érdek a nemzet fenmaradásának és virágzásának érdeke legyen. A magyar tanárság a napi áramlatokon felülemelkedve foglalkozzék a jövő középiskolájának kérdésével, a tanári körök ülésain a közgyűlés vitatkozzék efelett és azután lépjen a közvélemény elé.

Az előadáshoz hozzászóltak: Kármán Mór, aki zajos tüntetések között helytelenítette az új iskolát és a régi mellett foglalt állást. Beszéltek még Vujsz István, Gulyás István, Négyesy László, Waldapfl János, Papp Ilés és Thott Rezső. A közgyűlés az indítvány értelmében határozott.

A második előadó dr Imre Sándor volt, a

harmadik előadó dr Fest Sándor az Egyesült Államok középiskoláit ismertette. Dr Beadek József nagyváradi főreáliskolai tanár érdeklősítő előadásban ismertette a japán iskolákat és összehasonlította az amerikai iskolákkal.

Szentesített törvények. A hivatalos lap vasárnapi száma közli az 1910. évi XII-ik és XIII-ik törvénycikket, ellátva a király szentesítő záradékával. Az első törvénycikk a munkásbaleset biztosítási viszonyosságról Olaszországban 1909. évi szeptember 19-én Rómában kötött egyezmény beikklézéséről szól, a második pedig az indemnitásról.

Eredeti

Chassala szandálok

és angol tennisz cipők kizárólag

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

115 B

UJDONSÁGOK.

* A patronage egyesület védnökei. A nagyváradi patronage egyesület elnöksége tegnap tisztelt gróf *Szechenyi* Miklós dr. l. szert. és dr. *Radu* Demeter gör. kath. püspököknél, hogy őket a védnökség elvételére felkérje. Az egyesület legutóbbi közgyűlése ugyanis gróf *Szechenyi* Miklós és dr. *Radu* Demeter püspököket, valamint gróf *Tisza* Istvánt védnököknek választotta. *Molnár* Géza kuriai bíró elnök vezetése alatt *Fetsler* Antal felsz. püspök, *Rádl* kir. tanácsos és *Novotny* S. Alfonz főgimnáziumi igazgatóból álló küldöttség tisztelt vasárnap gróf *Szechenyi* Miklós püspöknél s átadták a közgyűlés határozatát. *Molnár* Géza elnök rövid szép szavakban kérte fel a püspököt a védnökség elfogadására. Gróf *Szechenyi* Miklós püspök a védnökséget elfogadta s hangsúlyozta, hogy mint katolikus főpappal hivatása és kötelessége minden jótékony és emberbaráti intézmény támogatása. — Ezután dr. *Radu* Demeter gör. kath. püspöknél tisztelt a küldöttség. A püspök készséggel elfogadta a védnökséget s jóakarattal biztosította az egyesület vezetőit. — Gróf *Tisza* Istvánnál őszszel tisztelegnek, mikor a gróf Nagyváradon időzik.

* Növendékpapok felvétele. *Szechenyi* Miklós gr. v. b. t. t., megyéspüspök jelenlétében véget ért a növendékpapok felvételi vizsgálata a püspöki lakban. A vizsgálatok eredményéhez képest felvették az I. évi teológiára Borbás Pál, Hosszpodár Balázs, Mordavszky József, Papp Endre, Szabados Antal, Vojticsek György, a gymnasium VII. osztályra Fóris Gyula, Kajaba László, Stadler Iván, Szilágyi Imre, Szilágyi Mátyás, Tippmann Frigyes, Viszt Konrad.

Békésmegye főispánt kap. Amióta a Khuen-kormány áll az ország élén, Békésmegyének nincs főispánja. Már az odaváló paraszt párt miatt se tudtak az állásra alkalmas embert találni. Most, hogy nincs többé Achim András, a parasztkirály s könnyebb lesz a megyében

boldogulni, a kormány már legközelebb betölti a főispáni állást. Amint értesülünk, Kéry Gyula nyug. pénzügyminiszeri tanácsos, aki fiatal korában már szolgálta a vármegyét, lesz az új békési főispán.

* Bjelik Imre kanonok beiktatási ügyéhez. A Nagyvárad Napló vasárnapi számában bizonyos affaire ről emlékezik meg *Fetsler* Antal felsz. püspök és *Bjelik* Imre tábori vikáriust illetőleg. Illetékes helyen nyert információ alapján kijelentjük, hogy a tendenciával kiszinezett közlemény valótlan.

* Kápolna és iskolaszentesítés Zomlinpusztán. Lélekemelő szép ünnepség volt vasárnap a nagyváradi I. sz. káptalan Zomlinpusztáján. A káptalan az ottani hívek lelki-üdvére és a művelődés terjesztésére, csinos kápolnát és iskolát építtetett, amelyet vasárnap, július 2-án szenteltek fel, dr. *Cziffra* Kálmán főszolgabíró, a káptalan tisztkara s a lakosság jelenlétében. A felszentelést dr. *Kardosonyi* János kanonok végezte, Makay József szeminaryumi aligazgató és Kozics Gusztáv biharkezesi adminisztrátor segédletével. Délben gazdag lakoma volt *Südy* Gyula káptalani tiszt vendégszerető házában.

* 10,000 koronás alapítvány a tüdőbetegek részére. A nagyváradi tüdőbetegség ellen védekező egyesület emberbaráti célját és áldásos működését társadalmi uton is oly szépen támogatják, hogy alig van jótékony egyesület, amely hasonló rokonszenvvel találkozhat. Ez a pártolás tette lehetővé eddig is azt az eredményes működést, amelyet a hegyi üdülőtelep által kifejtett. Most pedig, hogy az állandó szanatórium építése előtt áll az egyesület, a pártolás még fokozottabb mérvben nyilatkozik meg az egyesület, illetve a szegény tüdőbetegek iránt. Dr. *Belopotoczky* Kálmán v. b. t. t. nagypréposttá történt beiktatása alkalmából *tíz ezer koronát* adományozott a nagyváradi tüdővész ellen védekező egyesület szanatóriumában létesített ágyalapítványra. Ezen bőkezű adományával örök hála kötelezte a nemeslelkű főpap a szegény tüdőbetegeket.

* Árlejtés aszfaltozásra. Nagyvárad városánál tegnap tartották meg Uri-, Borz- és Mezey Mihály-utcák uttestének, továbbá Beöthy Odön-utca járdáinak aszfaltozására az árlejtést. A munkálatokra két pályázó volt: a Magyar aszfalt részvénytársaság 140,447 korona, az angol Neuchatel cég 144,031 koronával. *Kószeghy* József városi főmérnök jelentésében kiemeli, hogy Mezey Mihály-utcán csakis kettős komprimé aszfaltot lehet alkalmazni.

* Bulc Kornél kanonok beiktatása. Szép ünnepség keretében vasárnap ment végbe a nagyváradi gör. kath. székesegyházban *Bulc* Kornél volt püspöki titkár beiktatása a káptalan tagjai közzé. A kanonoki beiktatást dr. *Radu* Demeter gör. kath. püspök végezte, a káptalan régebbi tagjainak s az alsóbb papság jelenlétében. Felolvasták a kanonoki kinevezésről szóló királyi kéziratot s üdvözlötték az új kanonokot, mire *Bulc* Kornél köszönetet mondott a kinevezésért, valamint dr. *Radu* Demeter püspöknek a kinevezés körüli jóindulatáért és a beiktatásért.

* A mezőtelegdi második jegyzői állás. Mezőtelegdi község képviselőtestülete elhatározta, hogy a jelenlegi körjegyzői állás mellé, tekintettel a folyton növekedő munkára, még egy adóügyi jegyzői állást is szervez. A határozat ellen *Juricskay* Vid tegnap felebbezést adott be. A felebbezésben azt hangoztatja *Juricskay*, hogy s második jegyzői állás szer-

vezésében személyes okok vezették a képviselőtestületet. Nevezetesen nem bizonyos, hogy a jelenlegi körjegyző, aki még mint csak helyettes működik, meg is lesz választva, a képviselőtestületben pedig többen azt akarják, hogy ha a helyettes nem is mint körjegyző, legalább mint jegyző maradjon meg a községben. Erre pedig semmi szükség nincs. A község ugyanis igen nagy póttadóval van megterhelve most is, újabb terhekkel tehát fölösleges volna megterhelni akkor, mikor erre szükség nincs. A képviselőtestületnek amaz indoklása, hogy a dolog kívánja meg az új jegyzői állást, a felelősség szerint csak szemfényvesztés, mert jme most a helyettes a mezőtelegi működése mellett még másik helyen, mint valóságos jegyző működik és mégis kifogástalanul tesz eleget mindkét helyen.

* A pénzügyőrök és a kivándorlás. A belügyminiszter tegnap érdekes körrendeletet intézett a pénzügyigazgatóságához. A rendeletben meghagyja a miniszter a pénzügyőröknek, hogy ellenőrző szemléik alkalmával minden összejevetelt figyeljenek meg és ha azt tapasztalják, hogy azok összefüggésben volnának a kivándorlással, arról azonnal tegyenek jelentést a legközelebbi járási főszolgabíróhoz, aki megtehesse intézkedéseit a tiltott kivándorlás megakadályozása iránt. Ugyanígy kell eljárni a pénzügyőröknek a fuvarozások alkalmával is.

* Nákó Sándor kápolna szentelése. Nagybecskerekéről írják: Glattfelder Gyula most szentelte fel Nákó Sándor gróf uradalmán épült új kápolnákat. Ebből az alkalmából a gróf nagy ebédet adott, melyen az ország több kiválóságai jelentek meg.

* Kolerahírek a megyéből. Tegnap délelőtt nagy riadalmat okozott az érmihályfalvai járásban az a vészír, hogy Érseclinden kolera lépett fel. A koleragyanus ember egy *Stepán* József nevű földmives volt, aki tegnapelőtt túlságosan sokat evett az éretlen gyümölcsből. A vigyázatlan emberen hányinger vett erőt, amiből a kolera következett. A jelentést tettek az alispánnak. Az alispán nyomban elrendelte a legszigorubb intézkedéseket és helyettes főorvosnak, dr. Kassay Káimának meghagyta, hogy nyomban utazzék ki Érseclandre. Kassay még tegnap délben kiutazott és *Stepánt* már ekkor a réten találta, amint javában vágta a rendet. Így a riadalomnak semmi komoly alapja sem volt. A vármegyében különben igen szigoruan hajtják végre a kolera elleni védekezésre vonatkozó rendeleteket. A késlekedőket a főszolgabírák azonnal büntetik. Így Mezőszabolcs községében 20 községi gazda késlekedett a rendeletnek eleget tenni, mire a főszolgabíró 10-10 korona pénzbüntetésre ítélte őket. A megbüntetett gazdák az ítélet ellen tegnap telebbezték az alispánhoz.

* Miniszteri segély a törvényhatósági utakhoz. A vármegyei törvényhatósági utak kiépítéséhez az állam igen magas támogatással járul hozzá. A folyó évi támogatásból még kiutalatlán volt 38,000 koronát tegnap utalta ki a miniszter és a kiutalásról értesítette az alispánt.

* Kinevezés. *Miskolc*y Ferenc dr főispán az Urbán Mihály elhelyezése folytán megüresedett központi irnoki helyre *Buzi* János honvédmestert nevezte ki.

* Csendőrség áthelyezése. A csendőrküldési parancsnokság tegnap értesítette az alispánt, hogy a jánosdi csendőrsőt Tenkegöredre helyezték át. Az áthelyezésre Tenkegöred közbiztonsági viszonyai szolgáltak alapul.

* A miniszter adománya. A földmívelésügyi miniszter tegnap értesítette az alispánt, hogy a Bihar megyei Méhészeti Egyletnek kiadásai fedezésére 300 koronát adományozott.

* Akasztás lesz Szegeden. Szegedről jelentik: A korona ügyész ma értesítette Kraje István szegedi kir. főügyészt, hogy a király elutasította Szalma István rablógyilkos kegyelmi kérvényét, akit csütörtök reggel 7 órakor a szegedi csillagbörtön udvarán kivégeznek. Bali Mihály hóhér szerdán Szegedre fog érkezni.

* Garázda munkások. *Katz* Lajos kereskedő Szőlős utca 26. sz. a. lakos panaszkolta, hogy tegnap délután *Juhász* István és *Puskás* György téglagyári munkások bementek italmérő helyiségébe s ott sörözni kezdtek. *Katz* Lajos ismerve izgága természetüket, a további italszolgáltatást megtagadta. Erre mindketten görömbáskodni kezdtek, majd az előttük levő faasztalt a rajta levő italokkal együtt feldöntöttek s így 40 korona kárt okoztak. A rendőrség a büntető eljárást megindította.

* Meglopták fürdés közben. Csányi István, Lípót-utca 2. sz. a. lakos panaszkolta a rendőrségen, hogy folyó június hó 25-én, midőn a Körözsiben fürdött, a parton hagyott mellényéből ismeretlen tettes egy ezüst órát láncsal együtt elloptat. A nyomozás során kiderült, hogy az órát és láncot *Andrási* Ferenc lopta el, aki az órát időközben el is adta.

* Velence öröme. Mig a lagunák városának nagy gondja és gyászja van a legrettegetesebb vendég, a kolera miatt, addig a mi helyi és száraz Velencénk örömmámorban uszik. Nagy esemény történt. A mi másutt mindennapi dolog, itt szenzáció számba megy. Csodák-csodája: Kiszeperték a Velence Augiás istállóját, a Kolozsvári-utcát. Igazán nagy dolgok történnék, nagy idők járnak a Nagypiac és kapcsolt részein. Alig csillapult le a láb, a mit *Rotschild* letelepedése okozott máris epochális meglepetés éri az itteni szerencsés polgárságot az utcasepréssel. Sokáig töprengtek, ahonnan ez a nagy öröm. *Rotschild* letelepedése és a tiszta utca közöt bajos okbéli összefüggést keresni, lévén *Rotschild* szegény suszter és nem modern Krózus, Löwenstein finánciái sem változtak a két év előtti gratis sofretis óta, tehát teljesen megfejthetetlen rébusz a nagy takarítás. Legvalószínűbbnek látszik, hogy az utcaseprők eltévesztették az utcát. Pedig már annyira megszoktuk száraz időben ködfátyol képeket látni a nagy porfelhőben, vagy iszapfürdőben járni eső alkalmával, hogy egész idegenszerűnek látszik így ott a világ.

* Öntözőcsatorna a Hortobágyon. A világhírű Hortobágy pusztá pár év mulva el fogja veszíteni regényességét, mellyel eddig minden esztendőben annyi külföldi látogatót vonzott oda. Evék óta folyik a nagy harc a pusztá hasznosítása ügyében s most van remény, hogy a fogas kérdés végre megoldást nyer. A földmívelésügyi kormány is beleavatkozott a dolgok megoldásába s elhatározta, hogy a Hortobágyon a gazdasági kultúra első lépését megteszi öntözőcsatorna létesítésével. E célból szombaton *Ottlik* Iván földmívelésügyi és *Némethy* Károly belügyminiszteri államtitkárok érkeztek Debrecenbe s vasárnap kirándultak az öntözőcsatorna ügyében megejtett tárgyalásokra a Hortobágyra. Az államtitkárokat *Domahidy* Elemér főispán és *Kovács* József polgármester kísérte ki. Automobilon tette meg a társaság az utat a pusztán keresztül a Tiszáig, amelynek vizét fogják a csatornán levezetni a Hortobágyra. A nagy mű építését a földmívelésügyi kormány még a nyár folyamán megakarja kezdeni s egy éven belül készen lesz. A város az öntözőcsatorna létesítésének költségeihez a szükséges területen kívül nagyobb összeggel fog hozzájárulni.

* Leégett a cseklézi kastély. Vasárnap nagy tűzvész pusztított a Pozsonytól tizenhét kilométernyire fekvő Cseklészen. A tűz elpusztította az Esterházy grófi család kétszázévesztendős kastélyát. Festmények, műkincsek, nagyértékű gyűjtemények égtek el. A kár megbecsülhetetlen, mert az elpusztult ritkaságok legnagyobb része teljességgel pótolhatatlan. Az égő kastélyból csak a legnagyobb ügygyel-bajjal tudott menekülni maga a dominium ura, Esterházy Károly gróf is a családjával.

* Halott a község háza előtt. Rejtélyes esemény tartja izgalomban *Erköböl* községet. Ugyanis vasárnap reggel egyik községbeli lakost ifj. *Kovács* Ferencet a község háza előtt halva találták. Senki sem tudja, hogy miféle bűnténynek esett áldozatul. A rejtélyes bűnesetet azonnal bejelentették a nagyváradi kir. ügyészséghez, amely utasította a csendőrséget a nyomozás megejtésére. Teljes eréllyel fogtak a nyomozáshoz, de eddig még nem sikerült semmi biztos adatot felderíteni. Tegnap dr. *Kármán* Elemér kir. ügyész helyszínére utazott.

* Belefut a Berettyóba. Vasárnap reggel 7 órakor Szentjobb községnél *Pintye* János 17 éves fiu lovakat vitt a Berettyóba fürdetni. Nem ősmervén a medret, mélységbe tévedt s lebukott a lóról s belefut a vízbe.

* Összetörték a fejét. *Erköböl* község nyugalmat véres eset tartja izgatottságban. Tegnapelőtt éjjel a község háza előtt nagy vértócsában, eszméletlenül találták ifj. *Kovács* Ferenc 40 éves, özvegy embert. A feje isszonyuan össze van törve. Kihallgatni nem lehetett. Az ügyészség megtette a szükséges intézkedéseket, a csendőrség pedig megindította a nyomozást. A szegény embernek egy gyermeke van.

* Vizgikra előkészít szerény igényű képezdész, polgáristákat javító, vagy pótvizgára előkészít. Cim a kiadóhivatalban.

x A püspök-fürdői galamblovászat után. A Püspök-fürdőben e hó 8-án megtartott galamblovó versenyen 9 díj közül 6 *Ladányi* József nagyváradi puskaműves mester fegyvereivel nyertett el és pedig 2 első díj, 2 második díj és 2 harmadik díjjal. Üzlet Nagyvárad Rákóczi-ut Moskovits palota. M. kir. lőporáruda, telefon 269.

Siessünk Radó és Kertész

női divatruházába, Kossuth-utca 2. szám,

ki leltár miatt nagy occasiót rendez, hol a következő cikkek kerülnek olcsón eladásra.

Mosó grenadinok, batistok, selymek, pouplinok, ruhavásznak, francia delainok, ruha díszek és még sok más itt fel nem sorolt cikkek. — **Most sok pénzt megtakaríthatunk**, ha menyasszonyi kelenyénket itt vesszük.

* Kiadó lakás a kamara épületében. A kereskedelmi és iparkamara székházában egy 4 szoba, konyha s mellékhelyiségekkel álló lakás a f. évi november 1-től kiadó.

Hölgyeim!

Kelim, gobelin és
Smyerna ujdonsága-
imra felhivom figyel-
műket. Okvetlen néz-
:: zék meg. ::

TATRAY GUSZTÁV
Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

x 2 koronaért egy patkát, egy házi pa-
tikát szerezhet be, Fürdőbe menők és gazdák
tömegesen keresik az újavárosi drogueriában.

FLEGMAN
grenadinjai
a legszebbek és legjobbak.

x Teljesen jó karban levő **Wertheim-**
kassza azonnali megvételre kerestetik. Bőveb-
bet e lap kiadóhivatalában.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét
folyó év május 1-én helyezte át
míg az építkezés tart Nagy-
várad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits
házba, az Orsolya zárda templomával
:: szemben. ::

Ifj. Rimanóczy Kálmán
műbutorgyára
Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-
darabok avagy egész lakásberendezé-
sek, iparművészi tervezések és költ-
ségvetések díjmentesen eszközöl-
nek. Új szerkezetű service-asztalok
mahagoni, palisander és citromfából.
A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos kép-
viselete, eredeti gyári árak mellett.

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.
Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó mun-
kát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését,
épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári be-
rendezések és butorok festését, kerü butorok
zománcozását és porcellán utánzást. Vidék
megrendeléseket a legpontosabban készítek
Tisztelettel
358 Czappfalvi József.

x Némi főtisztelendő **Makutz Ernő**
theol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* ki-
árusítom. Bankó A. könyvkeres. Rákóczi-ut
10 sz.

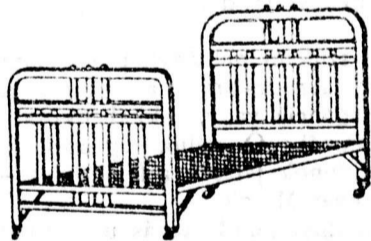
Törlesztéses kölcsön!

Feltételek:

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.
LÁSZLÓ ERNŐ
bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Léway-palota,
Ezredévi emlék-tér sarok.

x **Tavaszi vásár.** Tisztelettel értesitem a mt.
nagyközönséget, hogy a csillár és fémáru gyártást
megkezdtem s ennél fogva raktáron levő csillár készle-
tetem helyszüke miatt gyári áron, sőt normális elfo-
gadható áron elárusítom. Régi csillárok átalakítása.
galvanizálása, fémáruk rezezése, nickelezése, butor-
vasalás, portáldiszek stilszerű készítése rajz és terv
szerint. *Stern*, Bémer-tér, Telefon 556.

Vas és rezbutor

gyári raktári

Székrenyagy 3 matraccal 19 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarniss 5 korona
Gyermekagy 24 koronától feljebb, kapható
Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.
Tanuló fizetéssel felvétetik.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Kedd: Kormánybizos.
Szerda: Tri by.
Csütörtök: Gül baba.

A **szinkör első hete.** A közönség érdek-
lődése az idén öröndetesen javult a nyári
szinkör iránt. A hibákat eltüntették, a hely-
árat is leszállította az igazgató, a publikum
olcsón szórakozhatik a hűvös arénában. Ma este

Guti Soma bacagtató bohózatát, a »Kormány-
bizos«-t eleveníti fel a társulat. A téli szezon-
ban nagy sikert aratott az ujdonság, a szerep-
osztás kitűnő. Hihető, hogy ma is látogatott
lesz a szinkör. Holnap este a »Triby« megy
az új betanulás mellett. A hét végére szenzá-
ciós vendégszereplés van kilátásban.

MULATSÁG.

A **réviek bálja.** Szépen sikerült nyári
mulatságot rendezett a révi intelligencia 1-én a
a mindinkább kedveltebbé váló Zichy barlang-
nál. A hős terrazon találkozott az egész Kö-
rösvölgy uri népe s pompás hangulatban együtt
maradt világos reggelig. Előkelő uri asszonyok
szeretetreméltó kedvességgel buzgókodtak a
sikeren, mely ugy erkölcsileg, mint anyagilag
meg lett. A mulatság lelke s főrendezője *Kul-*
csár Andorné urasszony volt.

A megjelent asszonyok közül a követke-
zők neveit adjuk: Bérczy Imréné, Papp Gusztá-
várné, Kulcsár Andorné, dr Puskás Béláné,
Hollósy Gyuláné, Fieber Vilmosné, özv. Czetz
Károlyné, Szemerád Lajosné, Juricskay De-
zsoné, stb. Leányok: Bérczy Rózsa, Papp Etelka,
Hollósy Gizella és Margit, Fekete Margit, He-
gyesi Erzsike, Szemerád nővérek, Fieber nő-
vérek, stb.

EGYESÜLETEK.

A **kath. kör új alapító tagja** Bjelik
Imre, táborig vikarius, a nagyvárad i. szert.
káptalan új tagja, 300 korona összeggel belé-
pett a nagyvárad i. katolikus kör új tagjai
közé.

IRODALOM.

Irodalmi pályázatok. Az Egri Egyház-
megyei Irodalmi Egyesület pályázatot hirdet az
Egri Népkönyvtár rendeltetésének megfelelő, 2,
legfeljebb 3 nyomtatott iv terjedelmű, oly né-
pies, tanulságos, élvezetes olvasmányra, (lehet
elbeszélés, értekezés, párbeszéd stb.) mely a
nazarénusokról és anabaptistákról tárgyal s a
népies előadás, jó magyaros stílus mellett a
tudományos követelmények szempontjából is
kifogástalan. Jutalma a Lengyel Miklós-féle iro-
dalmi alapítványból 300 korona. A pályadíj
csak egy összegben adható ki, csakis abszolút
irodalmi értékű dolgozat jutalmazására, az iro-
dalmi egyesület által megbízandó bírálók ítélete
alapján s a jutalmazandó dolgozat az irodalmi
egyesület feltétlen tulajdonába megy át. Fel-
fognak bontatni azon pályamunkák jelígis le-
velei is, amelyeket a bírálók dicséretesnek mi-
nősítenek. A pályázatban bárki részt vehet. A
pályamunkák idegen kézzel, a papírnak csak
egyik oldalára írva, a szerző nevét, állását és
lakáscímét rejtő jelígislevéllel s a címodalán
annak jelzésével, hogy »pályázat a Lengyel
Miklós-féle 300 koronás pályadíjra«, 1912. évi
január hó 1-ig Kele István dr. theologiai tanár-
hoz, ki Egerben a liceum épületben lakik —
mint az irodalmi egyesület titkárához küldendők.

Pályázatot hirdet továbbá ugyanazon egye-
sület az Egri Népkönyvtár rendeltetésének
megfelelő, bármely szabadon választható tárgyú,
népies, tanulságos, élvezetes, 2, legfeljebb 3
nyomtatott iv terjedelmű elbeszélésre. Jutalma
Dutkay Pál, apátkanonok, egyesületi elnök
adományából 300 korona. A pályázat feltételei

a fentebbiekkel azonosak. Az 1912. évi január 1-ig beadandó pályamunkák címsorán feljegyzendő, hogy pályázat a Dutkay Pál féle 300 korona pályadíjra.

Igazságszolgáltatás.

§ Folytatják a receptcsalás tárgyalását. Megirtuk annak idején, hogy a mezőtelegdi gyógyszerész Szűts Samu receptcsalási ügyének tárgyalását, — kit az orvosa Grünbaum Lipót jelentett fel — a nagyvárad kir. törvényszék elhalasztotta. Tegnap kezdődött meg ismét a tárgyalás, mely előreláthatólag három-négy napot vesz igénybe. A tárgyaláson Ember Géza elnököl, a vádat Vattay József kir. ügyész képviseli, a védelmet dr. Fráter Pál ügyvéd személyesen látja el. A tegnapi tárgyalás a receptek átvizsgálásával telt el. A több ezer recept átvizsgálása napokig eltart és csak azután, körülbelül 5-én térnek át a tanúvallgatásokra.

NYILTTÉR.

REISZ MIKSA
butorgyára
Nagyvárad,
Rákóczi-út 14.
szám alatt
(„APOLLÓ” mellett).

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpaplás nélkül is készít **kitűnő hírnevű**

Fogműtermében

Özv. **Dr. Deákné**

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sassal szemben

TÁVIRATOK.

Repülőgép a felhőkarcolók között.

Berlin, jul. 3.

Newyorknak tegnap nagy aviatikai szenzációja volt. Atwood Harry amerikai aviatikus kétföldelű Wirght-gépén a Connecticut-állambeli New-Londonban föl szállott és negyedfél óra alatt pibenés

nélkül egyfolytában Newyorkig repült. A távolság százharminchárom mérföld. Atwood átrepült a felhőkarcolók fölött és simán ereszkedett le Governessland mellett.

Megölt a villám 47 embert.

Varsó, jul. 3.

Jekaterinoszlav környékén nagy felhőszakadás vonult végig. Sűrűn csapkodtak a villámok s az egyes falvakban 47 embert sujtottak halálra.

A kit kétszer ítélték halálra.

Eisenach, július 3.

Az esküdtszék kétszeresen halálra ítélte Kopt Károly 23 éves napszámot, aki meggyilkolta egy munkástársát és egy ácsmester feleségét. Ugyanakkor tárgyalta az esküdtbíró-ság Kopt egy rablási bűnpörét is, amelyért 14 évi fegyházra mért rá a törvényszék.

REGÉNYCSARNOK.

BÖSKÉ

Irta SARKADI NAGY SÁNDORNÉ

(Folytatás.)

19

Kovács iránti szerelmem csak élttemmel mulhatik ki, s miután halálotom nem kívánod ilyen tanácsokkal ne állj többé elő Erzsikém.

Ez utóbbi szavait már könnyörgő hangon ejté ki Hollódy Margit, s barátnőjéhez lépve átölelte őt s hízlegve cirógatta annak hófehér bársonyos arcát.

— Sohasem voltam kivéled még senkihez sem bizalmas Erzsikém, de kivel is lettem volna, barátnőim nincsnek, sem nővéreim, édes anyám pedig sokkal szigorubb hozzám semminthogy bizalmas lehetnék íranta az apám az engedékenyebb, de talán még anyámnál is elfogultabb, a polgári nem iránt. Hátha még szükségem lesz reád azaz hogy a támogatásodra.

Hisz szüleim példányképnek állítanak mindig elém. Azt mondják a megtestesült finomság és elegancia vagy, sokkal okosabb, műveltebb nálamnál. Ő náluk ugyanis az életben ezen tulajdonok játszik a főszerepet — mondá némi gunnyal Margit.

Pillanatnyi gondolkozás után folytatá: De ki is hitte volna, hogy ilyen előkelően szép, nyugodt komoly szellemes leány vájék az én hajdani... Itt megakadt Margit szava, mit bájos arca elárult, mutatta, hogy itt nem talál illő kifejezést.

— Rut kis Böském, — egészíté ki barátnőjét nagy nevetve Erzsike.

— Rutnak sohasem találtalak, de annyi bizonyos, hogy vad kis fruska voltál, tanulásról hallani sem akartál, legszívesebben a béres gyerekekkel futkároztál s játszottál, ha köztük lehettél elemekben voltál, hányszor kaptalak rajta, amint egymást a nagy piros lapdával hátba puffogatva szaladgáltatok. Igaz megvan-e még a nagy lapdád, mit éveken át kedvenc játékszered képezte.

— A télen ajándékoztam azt el Budapesten, a kis keresztfiannak!

— Edes Erzsikém — kezdé hirtelen Margit — most már sokkal vidámabbnak látlak, mint az imént voltál, engedd meg, hogy egy kérdést kockáztassak meg én oly közlékeny vagyok hozzád, légy te is bizalmas régi barátnőm iránt, s mond meg, hogy mi az oka annak, miszerint oly ellenséges érzelmeket táplálsz unokatevérem Maglódy András iránt? Láttod én legbensőbb titkomat is elárultam neked ne zárkóz tehát úgy előlem Erzsikém!

Oly szívhez szólóan tudott rimánkodni a leányka, s közbe oly bensőség s oly jószágosan nézett nagy kék szemével barátnőjére, hogy ez önkénytelenül bizalmat érezett iránta s rövid megfontolás után beszélni kezdett:

— Hét esztendő voltam, amidőn unokatevéredet az ifju Maglódyt megismertem. Szerettem őt — mondá mélyen elpirulva — mint ahogy a kisebb gyermek a nagyobbikat szereti, aki szép játékokat s jó mulatságot szerez neki.

De szeretetemhez bizonyos tisztelet s félelem is járult, s ezt az érzést még akkor jobban mondva addig, nem is ismertem. Szüleim kényeztettek, a kisasszony erélyteler, a cselédek aláztatok voltak hozzám.

— Bándi volt az aki képes volt szilaj vad-ságomat némiképp megfékezni. Hogy mint sikerült neki azt még ma sem tudom, talán mert társaim s társnőim között ő volt a legügyesebb s a legerősebb? Nem tudom magamnak megmagyarázni. Mult az idő. Egy néhány év múlva Maglódy ismét megjelent Ladányba. El is szoktam már társaságától, s első benyomásra oly nagynak s oly hatalmasnak láttam őt a hangja oly mélyen dörgött midőn hozzám közeledett, s a kezem megakartta fogni, hogy megijedtem s elfutottam előle, mint valami szörnyetől, aki azért jött, hogy engem megfélemlítsen megfélemlítsen tanulást, kézimunka s egyéb gyűlölt dolgokra kényerítsen.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A magyar gazdák negyedik külföldi tanulmányútja a napokban ért véget. A magyar gazdák az idén tudvalevőleg Felső-Olaszországot, Svájcot és Tirolt járták be. Utjuk elég kellemes és igen tanulságos volt, csak az esőt engedték volna el, mely mintegy meg akarván tréfálni a folyton esőért sóhajtozó gazdákat, hűségesen végig kísérte őket négy országon át. Különösen érdekelte gazdáinkat a havasi gazdálkodás s a meráni világhírű szőlő-és gyümölcsstenyésztés. A társaság tegnapelőtt oszlott fel Budapesten s Erős Rezső, aki a biharmegyei gazdák közül vett részt a tanulmányúton s tegnap hazaérkezett.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapesten

A budapesti gabonatorzsdén tegnap nagyon lanyha volt az irányzat. Készáru 40 fillérrel hanyatlott. Záratsürgőry a sivatár miatt később estik nem érkezett.

Határidők sáralata:

Aprilisi buza (1912)	— — —	12.18
Októberi buza	— — —	11.73
Októberi rozs	— — —	9.28
Októberi zab	— — —	8.03
Májusi tengeri (1912)	— — —	6.71
Juliusi tengeri	— — —	7.13
Augusztusi tengeri	— — —	7.28
Augusztusi repce	— — —	13.90

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiók-

jának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	834.50
Osztrák hitelrészvény	— —	661.—
Jelzálogbank	— —	489.—
Leszámitoló és pénzváltó	— —	596.—
Salgótarjáni kőszén	— —	659.—
Osztrák államvasut részvény	— —	745.—
Közúti vasut	— —	766.50
Rimamurányi vasmű	— —	682.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

**MEGELOZOTT
MOSKOVITS
ANATOMIAI-GIPÖGYAR**

NAGYVÁRAD
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
Bémer-tér, (Bazár épület.)

Nagyvárad város katonai ügyosztálya.
13151—911, szám.

Hirdetmény.

Értesítetik a lakosság, hogy a közös hadseregnek a földmivelő és munkásosztályhoz tartozó tényleges állományu legénysége az aratás és egyéb

fontos mezei munkák végzésének idejében három hétre leendő szabadságoltatását személyes kihallgatás (raporton) kérheti, mely kérelmezése teljeseen díjtalan.

Nagyvárad, 1911. június 24.

Eleméry Ferenc,
katonai tanácsnok.

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE
Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-léle**
Wolfram lámpát

Melynek áramfogyasztása az izzólámpáival szemben 75 százalékos **megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram lámpa darabja 3.60 kor.** 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalékos kartell áron alul.

Minden mű **izzólámpa különlegességek,** fényképezési **lámpák** ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön céllal épített nagy

csillár-raktárunkat

megtekintésre ajánljuk.

Állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

10 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítás

és erőátviteli berendezések felszerelését, hővitelét, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“

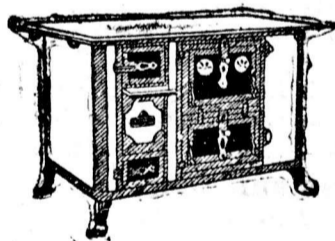
szálloda, vendéglő és kávéház bérlelője.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegáruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 » francia szájviz	25 »
1 » száj szagtalanító	50 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »
8 » Thymol »	20 »
1 » Stomatin »	20 »
1 » tégely Odontin fogpaszta	55 »
1 drb Odontin betét	35 »
1 üveg Picavan »	98 »
1 üveg Bay Rum »	35 »
1 » Jera violette brillantin »	30 »
1 » francia brillantin »	15, 22, 35 »
1 » folyékony brillantin »	50 »
1 » valódi dió olaj »	15 »
1 » » kivonat »	75 »
1 drb bajuszkefő »	15, 20 35 »

1 üveg Kerpel kézfinomító	38 kr.
1 tégely Margit crém	40 »
1 » Diana crém	65 »
1 drb Dianna szappan	65 »
1 dob Lickner puder	38 »
1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »
1 üveg amerikai petrol »	50 »
1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt »
1 fekete champos »	12 »
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »
3 drb francia ibolya szappan »	50 »
1 » Kielhauser ibolya glycerin szappan »	28 »
1 » Speick szappan »	28 »
1 » Windsor szappan »	38 »
1 tubus kaloderma »	28 »
1 » Beloderma kézfinomító »	20 »
1 » tégely tejcrém »	20 »

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 Gillette utánzatu borotva készlet	1 » 50 »
1 valódi serte hajkefe	70 »
1 dublé hajuszkefe	20 »
1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 körömkefe »	05 »
1 surolókefe óriási »	20 »
1 surolókefe kisebb »	10 »
12 drb Royal angol cipő crém »	96 »
1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével »	70 »
1 » cipőfényesítő flanel »	20 »
1 » Jurigatem Zománc »	30 »
1 mtr vörös gumicső »	60 »
Egynegyed Ko Brunz watta »	35 »

805

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökből!

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótallók.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.
192**Dajkovits E.**

fényirodájában

Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben, villany felvételei speciálitása utólérhetetlen.

TATRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.**Gyárt:** gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

A Biharvármegyei Gazdák Aru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrényi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra 161

Bumbera Istvánpapi- és polgári szabó
NAGYVARAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtiszteendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

NAGYVARADI KERESKEDELMI CSARNOK.**A Nagyvárad Felső Kereskedelmi Iskola,**

amelynek érettségi bizonyítványa egy évi önkéntes katonai szolgálatra jogosít s amelynek eddig 848 végzett növendéke elsősorú kereskedői-, gyári- és pénzügyi cégeknek, postai-, távíró- és pénzügyi-, törvényhatósági és egyéb közhivatalokban nyertek alkalmazást. 1911 szeptember hó 1-én nyitja meg 24-ik évfolyamát.

Iskolánkat az 1910—1911-iki tanévben 283 tanuló látogatta, köztük 64 biharvármegyei és 102 más törvényhatóságbeli, akik részint az államilag engedélyezett és ami felügyeletünk alatt álló DÉNES PAL féle internátusban, részint iskolánk igazgatója Dr. Kovács S. János ur által ajánlott uri családokban nyertek teljes ellátást s az internátusban szakoktatást.

Az 1911—1912-iki iskolai évre a szabályszerű beiratások f. évi június 29-ik napjától kezdve f. évi július 5-ik napjéig bezárólag a következő sorrendben történnek. F. évi június 29-én és 30-án, július 1-én és 2-án a középső és felső osztályokba csak azok a tanulók vétetnek fel, akik a mi iskolánkban az alsó, illetve a középső osztályokat jó sikerrel végezték.

Ugyanezen napokon az alsó osztályba csak nagyvárad és biharvármegyei illetőségű tanulók iratkozhatnak be. — Folyó évi július 3-án, 4-én és 5-én valamennyi osztályba idegen tanulók csak akkor vétetnek fel, ha az iskolánkban végzett tanulók, illetve a helybeli és biharvármegyei illetőségűek által a szabályszerű létszám betöltve nem lenne. Előjegyzések nem fogadtatnak el és az alsó osztályba oly tanulók, akik a középiskolák IV-ik osztályában javító vizsgálatra utasítottak, iskolánkba egyáltalán nem vétetnek fel.

Az alsó osztály második párhuzamosítását csak azon esetre ígérhetjük meg, ha az alsó A) és B) osztály betelte után f. évi július 5-éig az alsó C) osztályra legalább 30 tanuló fog jelentkezni. Minden egyéb tudnivalóról »Tájékoztató«-nk ad bő felvilágosítást, amelyet levelező-lapon nyilvánítt kívánatra az iskolaigazgató ur (lakik iskolaépület Deák Ferencz-u. 3.) azonnal megküld. Nagy-Várad, 1911. június hóban.

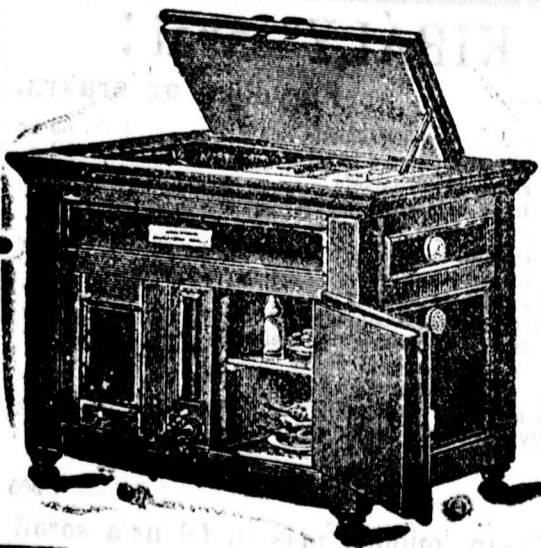
Reismann Mór,

a fentartó testület elnöke.

890

Dr. Hoványi Géza,

iskolabizottsági elnök.

Jégszekrények

nagy választékban

FagylaltgépekLtr. 1 2 3 4
Kor. 10— 12.50 14.50 17—**Vajköpülőgépek**Ltr. 1 2 3
Kor. 3.60 4.80 5.60

Kerti vasbutorok állandó nagy választékban.

Modern konyhaberendezések zománcos és Alumínium edényekből.

Telefon 390.

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyvárad.